

Tiyatro Fora'nın “Julie” Oyununun İnceleme ve Eleştirisi

22.02.2022
YASİN ÇETİN

Tiyatro Fora'nın, 2020-2021 sanat sezonunda August Strindberg'in “Matmazel Julie”sini sahneleyeceğini açıkladığı bilinmektedir.

Tiyatro Fora'nın, 2020-2021 sanat sezonunda August Strindberg'in “Matmazel Julie”sini sahneleyeceğini açıkladığı bilinmektedir. Fakat pandemi nedeniyle geçen sezon sahnelenemediğini duyurmuştur. Bu sezon pandemi şartlarının geçen seneye oranla hafiflemesiyle birlikte Tiyatro Fora, geçen sezon sahnelemeyi planladığı “Matmazel Julie”yi bu sezon “Julie” adıyla sahneledi. 18 Şubat, cuma 20:00’de Kadıköy Kılçık Mekan’da sahnelenen oyun, oyunculuklar, reji ve yapım bağlamında değerlendirilecektir. Oyun, daha sonrasında izleyecek olan seyircilere fazla detay vermemek adına teknik olarak incelenecektir.

Kılçık Mekan’da oyun seyredenler bileceklerdir; oyun alanı yaklaşık 10-12 metrekare civarındadır. Dolayısıyla böylesine kısıtlı bir alanda reji üretmek, seyircinin algısını sıkmadan bir süre oyun alanının içerisinde tutmak epey zor olacaktır. Hatta oyunun orijinal metninde ilk cümle parantez içi olarak “1880’lerde İsveç’te bir taşra konağının geniş mutfağı” diye başlar. Dolayısıyla “Matmazel Julie” metni biraz geniş bir oyun alanı istemektedir. Tüm bunlara rağmen kısıtlı alanda yönetmen tarafından öyle reji uygulamaları gerçekleştirilmiş ki bu da seyirciye çok daha geniş mekân hissi vererek bir illüzyon oluşturmaktadır. Bu, yönetmenin büyük başarısı olarak görülebilmektedir. Oyunun yönetmenliğini

yapan Tufan Karabulut'un ayrıca bu metni hem çevirip hem de oyunda 30'lu yaşlardaki çok büyük enerji gerektiren uşak Jean karakterini oynadığı gözlemlenmektedir.

Çeviri denildiğinde dramatik metinleri diğer metin çevirilerinden ayırmak gerekmektedir. Çünkü dramatik metinlere mahsus bir durum vardır. O da dramatik metinlerde bulunan karakterlerin kişileştirmeleridir. Eğer o kişileştirmelere dikkat edilmezse, sıradan birisi çevirdiği takdirde, tüm karakterler aynı cümlelerle tek kişi gibi konuşmuş olurlar. Bir de August Strindberg gibi kendi yazı dili olan meşhur bir yazarın eserinin çevirisi yapılırken dili korumak zordur. Tüm bu şartlarla birlikte değerlendirildiğinde Tiyatro Fora'nın "Julie" oyununun başarılı bir şekilde çevrildiği gözlemlenmektedir. Hem Strindberg'in dili hem de karakter kişileştirmeleri korunarak başarılı bir şekilde Türkçe'ye çevrilmiştir.

Oyunun hem yönetmeni hem de çevirmeni olan Tufan Karabulut'un bunlarla birlikte 30'lu yaşlardaki uşak Jean karakterini oynayarak, karakterin gerektirdiği eforu fazlasıyla tükettiği gözlemlenmektedir. Şu an tahmini olarak 50'li yaşlarında olduğu bilinen Tufan Karabulut'un 30'lu yaşlardaki enerjik bir karakteri oynaması ve bunu da başarı ile gerçekleştirmesi altı çizilecek bir husustur. Bunda fizyolojik olarak genç görünmesinin yaşını tam olarak göstermemesinin etkisi de bulunduğu düşünülebilir. Ama zaten başarılı bir oyuncu olan, usta bir oyuncu olan Tufan Karabulut'un bu performansı genç meslektaşlarına ilham ve öncül olabilir.

Oyundaki tüm oyunculuklar değerlendirildiğinde oyunun bu sezon hem erkek hem kadın oyuncu dalında ödül alabilmesi kuvvetle ihtimaldir. Tufan Karabulut'un performansı ile birlikte Yeşim Alıç'ın oyundaki performansı büyük başarı göstermektedir. "Matmazel Julie" oyununun metnini bilenler bileceklerdir; Julie oyunun başından sonuna kadar sarhoştur. Tüm bu sarhoş haliyle birlikte yine de enerji gerektiren bir performans sergilenmesi gerekmektedir. Üstelik tüm bunları yaparken de tutarlılığı sağlayarak inandırıcılığı yok etmemek gerekmektedir. Kısacası büyük bir usta oyunculuk gerektirmektedir. Tiyatro Fora'nın Julie'si izlendiğinde Yeşim Alıç'ın bunu fazlasıyla gerçekleştirdiği görülmektedir. Dolayısıyla böylesi bir performansın da bu sezon en iyi kadın oyuncu alması beklenen bir durum haline gelmektedir.

Oyunda Kristin rolünü oynayan, Gülşah Yiğit'in de başarılı bir performans sergilediği gözlemlenmektedir. Metnin bir yanının alegoriye dayanmasından dolayı Kristin, aslında bir insan sınıfını temsil etmektedir. O yüzden temsiliyet noktasında, metin çözümlemesini çok iyi yapmış olacaktır ki rolünün gerektirdiği ne varsa inandırıcılık dahilinde gerçekleştirdiği görülmektedir.

"Julie" oyunu, oyunculuklar ve rejî bağlamında bu sezon konuşulacak başarılı bir oyun gerçekliği taşımaktadır. Tüm bunlarla birlikte oyunun plastiğine de değinmek gerekmektedir. Oyunun orijinal metnin 1880 yılında geçmesine rağmen güncel zamana uyarlandığı gözlemlenmektedir. Bu sebepten dolayı mutfağın çağdaş bir anlayışla kurulduğu görülmektedir. Yine o kadar kısıtlı bir alanda, oyun alanını da yok etmeden, büyük bir mutfak gerçekliğini oluşturabilmek adına kullanılan dekorlar, renkler ve oluşturulan uzam başarılı bir tasarım uygulaması olarak tespit edilmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde oyunculuklar, rejî, sahne plastiği anlamında oyununun tüm bileşenleriyle başarılı bir yapım olduğu sonucuna varılmaktadır. "Julie" oyununun 2018 yılında Londra'da National Theatre'da sahnelendiği bilinmektedir. O oyun izlendiğinde alegorik bir yorum olarak uşak rolünü zenci bir oyuncunun oynadığı görülmektedir. Tüm oyun, geniş bir alanda, yaklaşık 7-8 metrelik bir dikdörtgen masa başında geçmektedir. National Theatre'ın prodüksiyon tiyatrosuna rağmen, Tiyatro Fora'nın kısıtlı alandaki "Julie"si samimi ve etkileyici bir temsil sunmaktadır. Bu bağlamda sezon içerisinde yapılacak festivallerde, ödül törenlerinde Tiyatro Fora, "Julie" oyunu ile kendisinden bolca söz ettirebilir bir yerde durmaktadır. Tüm bu sıralananlar, oyun izlendiğinde daha da iyi anlaşılacaktır.